

න්‍යාය දර්ශනය - 2 කොටස

ප්‍රමාණ හඳුනාගැනීම

සමවාය (සමවේක) සහ සංයෝග (සංයුක්ත) වෙනස

- (1) සමවාය - දෙකක් අතර වෙන් කළ නොහැකි, වෙන් කළ හොත් එක් වස්තුවක් නොපෙනී යන ආකාරයේ සම්බන්ධයකි. (පදාර්ථයකි)
  - a. ගුණ-ගුණිත් (=ද්‍රව්‍ය)
  - b. ක්‍රියා-ක්‍රියාවක් (=ද්‍රව්‍ය)
  - c. විශේෂණ-විශේෂණ
- (2) සංයෝග - දෙකක් අතර ඇති වෙන් කළ හැකි සම්බන්ධතාව.

කරණ - කාරණ වෙනස

පදවල සරල වෙනස

කරණ - උපකාරී වන දෙය (-- කරණ කොට ගෙන)

කාරණ - හේතුව (-- මොකද්ද මෙහෙම වෙන්නට කාරණය?)

- (1) අසාධාරණ කාරණ **කරණම** - කරණය යනු (යමක් බිහිකිරීමට බලපාන) වෙනත් දෙයකට අදාළ නොවන හේතුවය. (පොදු නොවූ හේතුවය)
- (2) කාර්යනියතවෘත්ති **කාරණම** - පලය වෙත අනිවාර්ය බලපෑමක් එල්ලකරන දෙය හේතුවයි.
- (3) **කාර්ය** ප්‍රාග්‍යාවප්‍රතියෝගී - කාර්යය යනු මූලින් නොතිබූ දෙයක ඇති වීමයි.

කාරණය (හේතුව) තුන් ආකාරයයි.

- (1) සමවාසී කාරණය (material) - නූල් සහ රෙද්ද අතර මෙනි නූල්වලින් රෙද්ද සාදයි. නූල් සමවාසී කාරණයක්. රෙද්ද ඵලය.
- (2) අසමවාසී කාරණය (non-material) - නූල්වල පැහැය සහ රෙද්දේ පැහැය මෙනි. නූල්වල පැහැය --- රෙද්දේ පැහැය.

නුල්වල පැහැය --- නුල් සමග
නුල් --- රෙද්ද සමග
රෙද්ද -- රෙද්දේ පැහැය.
(එකම අවකාශයක් තුළ)

සමවාසී, අසමවාසී -- එකම අවකාශයක් තුළ පෙනෙන්නට ඇති දේවල්.

(3) නිමිත්ත කාරණය (efficient) - රෙදි විසන යන්ත්‍රය, රෙදි විසන්නා මෙනි
(වෙනත් අවකාශයක පවතින හේතු)

මේ තුන් ආකාරයේ කාරණා (හේතු) අතුරින් කුමන ආකාරයේ කාරණයක්
(හේතුවක්) ලෙස හෝ යමක් බිහි කිරීමට අත්‍යන්තයෙන් උපයෝගී වන්නේ
කරණයයි.

ප්‍රමාණ යනු කුමක්ද?

ප්‍රමාකරණං ප්‍රමාණම් - ප්‍රමාණ යනු නිවැරදි දෘතය බිහිකිරීමට අත්‍යන්තයෙන්
උපයෝගී වන දෙයය, නැතහොත් උදවු කරන දෙයය.

(නෛයායිකයන්ට අනුව මෙලෙස නිවැරදි දැනීම බිහි කිරීමට උපයෝගී වන
'කරණ' හතරක් ඇත. ඒ අනුව ප්‍රමාණද හතරක් ඇත).

න්‍යාය + ඉක (භූමි + ඉක = භෞමික)

න්‍යාය + ඉක (න් යා ය + ඉක) හල් අකුරක් යෙදී පසුව ය / ව --- ඉ / උ අදේශ

න් ඉ යා ය + ඉක

නියාය + ඉක - (ඉ -- ට්)

නෛයායික

ව්‍යාකරණ + ඉක --- වෛයාකරණික

ද්වාර + ඉක --- දෞවාරික

(ද්විතීයික -- දෛවික)

ද්විතීයික - ක)

ප්‍රමාණ සංඛ්‍යාව

ප්‍රමාණ සංඛ්‍යාව අතින් විවිධ සම්ප්‍රදායයන් විවිධ නිගමනවලට එළඹ ඇත.

- (1) චාර්වාක - ප්‍රමාණ 1යි. (ප්‍රත්‍යක්ෂය)
- (2) බෞද්ධ - ප්‍රමාණ 2යි (ප්‍රත්‍යක්ෂය සහ අනුමානය)
- (3) වෛශේෂික - ප්‍රමාණ 2යි (ප්‍රත්‍යක්ෂය සහ අනුමානය)
- (4) සාංඛ්‍ය - ප්‍රමාණ 3යි (ප්‍රත්‍යක්ෂය, අනුමානය සහ (ශුන්‍ය) ශබ්ද)
- (5) න්‍යාය - ප්‍රමාණ 4යි (ප්‍රත්‍යක්ෂ, අනුමාන, උපමාන සහ ශබ්ද)
- (6) ප්‍රභාකර මීමාංසා - ප්‍රමාණ 5යි (ප්‍ර, අ, උ, ශ, අර්ථාපන්නි)
- (7) භාට්ට මීමාංසා - ප්‍රමාණ 6යි (ප්‍ර, අ, උ, ශ, අර්ථාපන්නි සහ අනුපලබ්ධි)
- (8) මේ ආකාරයට ප්‍රමාණ 8ක් 9ක් දක්වාද පිළිගත් සම්ප්‍රදායයෝ වෙත්.

නෛයායිකයන්ට අනුව ඥානය ලබා ගැනීමේ ප්‍රමාණ 4කි. ඒවා ඥානමාර්ග ලෙස හැඳින්වේ.

- 01. ප්‍රත්‍යක්ෂය
- 02. අනුමානය
- 03. උපමානය
- 04. ශබ්ද

මෙම ඥානමාර්ග මඟින් උපදවන ඥානය වෙනම නම් කෙරේ.

ඥානමාර්ගය (කරණය) (=ප්‍රමාණ)   ඥානය (කාර්යය) (=ප්‍රමා)

1. ප්‍රත්‍යක්ෂ	ප්‍රත්‍යක්ෂ
2. අනුමාන	අනුමිති
3. උපමාන	උපමිති

4. ଗଳିତ

ଗାଳିତ